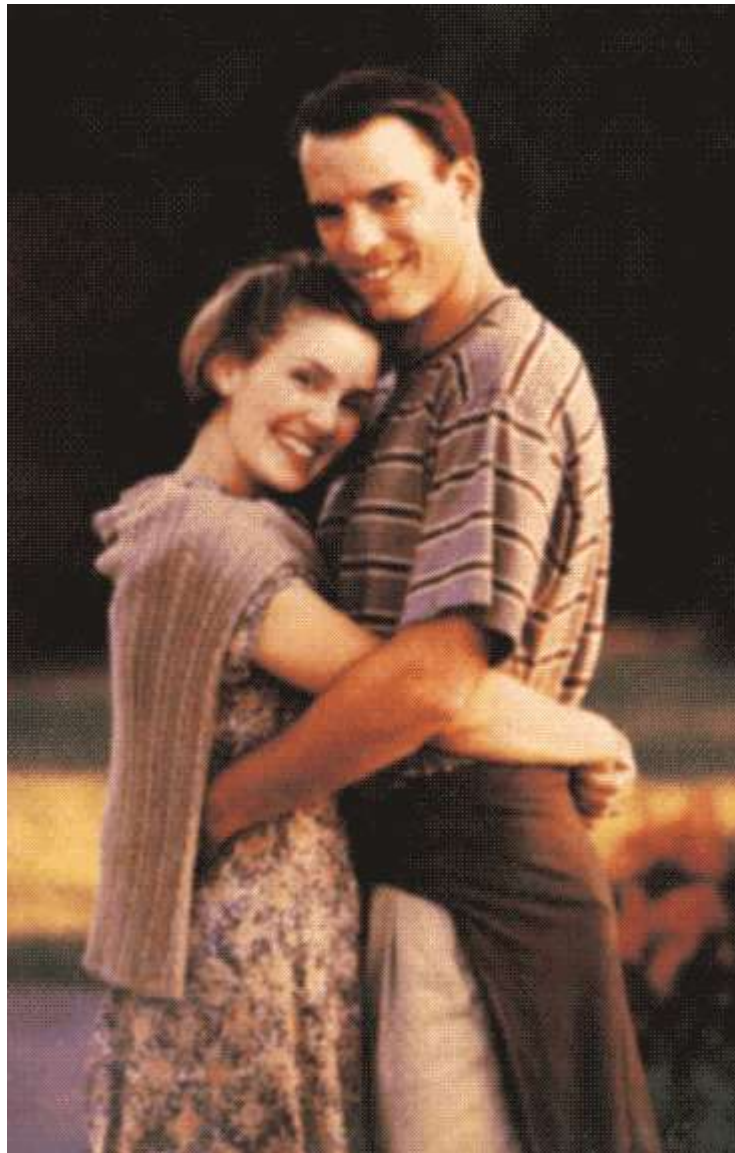

Допоможи іншим - захисти себе!

Розділяємо тривогу всіх, хто прийняв на себе тягар боротьби з грізним та жорстоким недугою - туберкульозом, епідемія якого наростає в Україні. Бажаємо Вам особисто, Вашій сім'ї та всім людям здоров'я та щастя.

**Фундація “Громадський рух
“Українці проти туберкульозу”.**

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про невідкладні заходи щодо боротьби з туберкульозом

З метою поліпшення спеціалізованої медичної допомоги населенню України, комплексної профілактики та лікування туберкульозу і його ускладнень, впровадження сучасних медичних технологій та враховуючи тенденцію до погіршення епідемічної ситуації з цього захворювання в державі, постановляю:

1. Кабінету Міністрів України:

підготувати та подати на затвердження Президентові України в двомісячний строк Національну програму боротьби з туберкульозом в Україні на 2000-2005 роки, передбачивши виділення щорічних цільових асигнувань на її реалізацію;

утворити урядову міжвідомчу комісію по боротьбі з туберкульозом з метою оперативного розгляду питань та пропозицій, пов'язаних з проведенням заходів щодо захисту населення від туберкульозу;

підготувати законопроект про боротьбу із захворюванням на туберкульоз в Україні та подати його в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України;

розглянути питання щодо підвищення посадових окладів медичним працівникам і науковцям протитуберкульозних закладів;

забезпечити відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1999 року №667 безумовне виконання Комплексних заходів боротьби з туберкульозом і, насамперед, централізовану закупівлю протитуберкульозних препаратів для всіх хворих на туберкульоз, розподілити їх поміж адміністративними територіями відповідно до кількості хворих та осіб, які потребують хіміопротифілактики.

2. Міністерству охорони здоров'я України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

вжити дієвих заходів до посилення контролю за епідеміологічною ситуацією з туберкульозу;

активізувати роботу міжвідомчих регіональних комісій по боротьбі з туберкульозом;

забезпечити максимальну фінансову та матеріально-технічну підтримку лікувально-профілактичних закладів у здійсненні протитуберкульозних заходів, у тому числі забезпечити лікарськими препаратами, що необхідні для проведення повноцінного комплексного лікування хворих на туберкульоз;

сприяти залученню позабюджетних коштів для реалізації протитуберкульозних заходів;

організувати повноцінне харчування всіх хворих, які перебувають на лікуванні у протитуберкульозних диспансерах та санаторіях;

забезпечити формування груп ризику в лікувально-профілактичних закладах, проводити їх щорічні профілактичні огляди на туберкульоз відповідно до пропозицій Міністерства охорони здоров'я України;

застосовувати відповідно до законодавства необхідні санкції до роботодавців, які не забезпечують обов'язкових профілактичних флюорографічних обстежень працівників.

3. Міністерству внутрішніх справ України, Державному департаменту України з питань виконання покарань разом з Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством фінансів України:

забезпечити проведення профілактичних оглядів на туберкульоз громадян, які поступають у приймальники-розподільники, утримуються у слідчих ізоляторах та виправно-трудових установах, осіб, яких звільнено з місць позбавлення волі при їх реєстрації за місцем проживання також іноземців і членів їх сімей, що звертаються з клопотанням про надання дозволу на тимчасове проживання та про набуття громадянства України;

забезпечити лікування хворих на туберкульоз, які утримуються в установах кримінально-виконавчої системи, та своєчасне фінансування цих заходів.

4. Міністерству праці та соціальної політики України спільно з Міністерством охорони здоров'я України та Національним комітетом Товариства Червоного Хреста України:

організувати проведення обов'язкових профілактичних флюорографічних обстежень малозабезпечених та осіб, які звертаються за соціально-побутовою та медичною допомогою або перебувають у закладах соціального призначення;

сприяти в організації проведення таких обстежень громадянами, які звертаються до служби зайнятості.

5. Міністерству освіти та науки України забезпечити своєчасне виявлення та повноцінне лікування дітей, хворих на туберкульоз, які перебувають у підпорядкованих спеціалізованих освітньо-виховних закладах.

6. Міністерству охорони здоров'я України, Академії медичних наук України:

провести наукові дослідження щодо епідеміологічних тенденцій та клінічних особливостей туберкульозу в регіонах і в Україні в цілому з метою запровадження нових форм протитуберкульозної допомоги населенню;

вжити заходи до впровадження сучасних технологій діагностики та лікування туберкульозу;

вивчати світовий досвід боротьби з туберкульозом та контролю над цією хворобою з метою розроблення ефективної протитуберкульозної програми в Україні;

7. Державному комітету інформаційної політики, телебачення, радіомовлення України, Міністерству охорони здоров'я України широко інформувати населення у питаннях профілактики туберкульозу та заходів органів виконавчої влади щодо активізації боротьби з цим соціально небезпечним захворюванням.

Президент України
м. Київ
11 травня 2000 року
№679-2000

Л. Кучма

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ (Витяг)

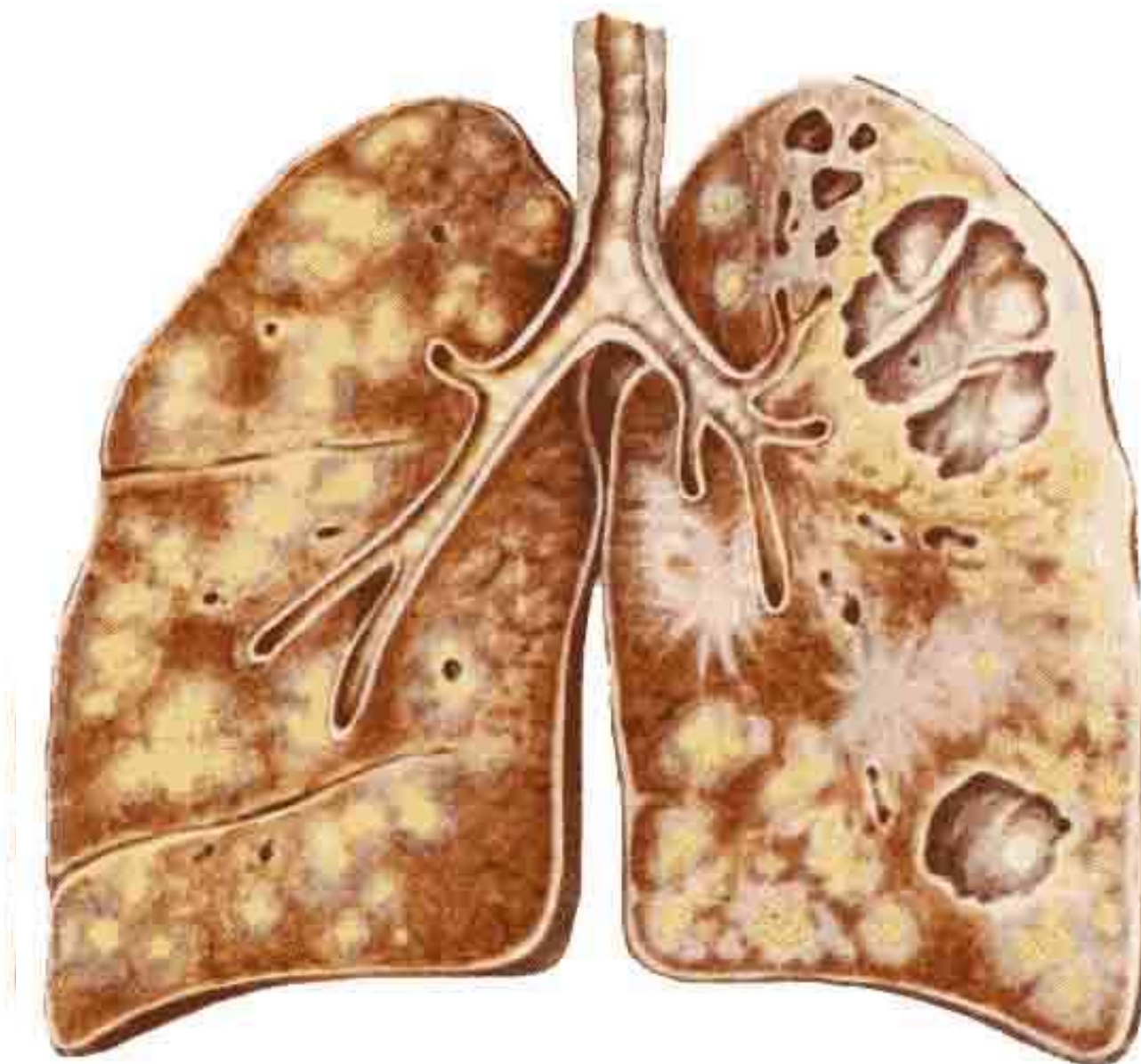
20.04.2000

м. Київ

№83

Про оптимізацію та уніфікацію проведення протитуберкульозних заходів в умовах недостатнього фінансування

В Україні склалась складна епідеміологічна ситуація туберкульозу, яка з 1995 року невпинно прогресує: зростає захворюваність та смертність від туберкульозу, погіршується ефективність лікування хворих. Протитуберкульозні заходи, регламентовані наказами МОЗ України... виконуються не в повному обсязі і хаотично через їх недостатнє фінансування і неоптимальне планування...

Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень.
(Патологоанатомічний препарат в природному
кольорі). Великі темні плями праворуч -
каверни (тканини, що розпалась) Маса жовтих
плям - туберкульозні осередки.

«Якщо небезпека хвороби визначається кількістю жертв, то туберкульоз залишить далеко позаду навіть такі страшні інфекційні хвороби, як холера та чума».

Роберт Кох, першовідкривач збудника туберкульозу
1882 р.

Тільки факти:

- Сьогодні на обліку в протитуберкульозних диспансерах України перебуває понад **658 тисяч** хворих співвітчизників - **1,4%** від усього населення.
- З них більше **120 тисяч** – з активною, найбільш заразною формою туберкульозу.
Якби всі захворівші жили на одній території, то заселили б таку область України, як Чернівецька, або два міста Севастополь. Проте це лише офіційно зареєстровані хворі, що у зв'язку з безвихідним становищем звернулись за медичною допомогою. А скільки ще хворих ходять, заражаючи інших та не звертаються до лікарів до того часу, доки туберкульоз у них не увійде у фінальну стадію. Виходячи з цього, вважається, що реальна кількість хворих в Україні в 1,5 - 1,7 рази більше від зареєстрованого числа.
- **Щомісячно** захворюють на туберкульоз майже **2,5 тисячі** українців.
Захворюваність на туберкульоз в 2001 році у порівнянні з 2000 роком зросла майже на 20%.
- З 1990 по 1999 рік - захворюваність дорослого населення зросла на 70%;
- **Серед дітей - у двічі;**
- у 20 разів збільшилась захворюваність туберкульозом медичних працівників.
- Тільки в 2001 році захворіло туберкульозом понад **30 тисяч** осіб;
- Захворіло повторно (рецидиви) – понад **8 тисяч** осіб, що майже у три рази більше, ніж у 1999 р.

Туберкульозна скрофулодерма. Біля грудинного кінця ключиці – великий потворний вузол, з якого при надавлюванні виділяються гній та казеозні маси. Захворювання почалось з туберкульозного лімфаденіту. Сформований абсцес прорвався на поверхню шкіри.

Тільки факти:

- Щомісячно біля 900 наших співвітчизників помирають від цієї страшної хвороби.
- Смертність від туберкульозу у 2001 році у порівнянні з 1990 роком зросла в 2,6 рази.
- Темпи росту смертності від туберкульозу майже у 2 рази перевищують темпи росту захворюваності на туберкульоз в Україні.
- Тільки в 2001 році від туберкульозу померло понад 10 тисяч громадян України, тобто на 10% більше, ніж два роки тому.
- Це складає 80-90% від померлих в Україні від усіх інфекційних та паразитарних хвороб.

Тобто, туберкульоз веде до могили більше людей, ніж усі інші інфекційні та паразитарні хвороби, разом узяті.

- З 571 українців, що в 1999 році померли від СНІДу, для 286 фатальною причиною став саме туберкульоз.
- Якщо раніше для лікування хворого туберкульозом вистачало 2-3 медичних препаратів на чолі з стрептоміцином та 4-8 місячного перебування під медичним наглядом, то зараз необхідно вже 5-7 препаратів та лікування до 2 років.
- Ускладнення туберкульозного процесу спостерігається в двічі частіше у хворих, що проживають на територіях, прилеглих до ЧАЕС.
- У пацієнтів із зараженої зони в 1,7 рази частіше відмічається гострий початок хвороби, в 2 рази – тяжка ступінь інтоксикації.

Виразковий туберкульоз шкіри та слизових оболонок роту. Велика болісна виразка у хворого кавернозним туберкульозом легень.

Тільки факти:

- Зростає число хіміорезистентного (стійкого по відношенню до ліків) туберкульозу.
- Цю проблему називають рукотворною.
- Після лікування бактеріовиділення припиняється лише у **80%** вперше виявлених хворих.
- Наскрізні руйнування легень – каверни – заростають зараз лише у **66%** хворих.
- При нестачі протитуберкульозних препаратів хворі лікуються нерегулярно і мікобактерії пристосовуються до протитуберкульозних засобів і навіть краще розмножуються в організмі хворого за присутності нерегулярно вживаних ліків.
- Так виникає стійкість мікобактерій туберкульозу до 1-2 і навіть до 5 та більше препаратів.
- Потім, коли такими стійкими мікобактеріями заражається здорова людина, то у неї виникає хіміорезистентний туберкульоз, і такого нового хворого немає чим лікувати.
- Такі хворі часто гинуть.

Туберкульозна вовчанка.

Крупна червоно-коричнева бляшка, що при діаскопії стала жовтувато-бурою (симптом яблучного желе). Вушна раковина вкрита лусочками, в мочці вуха пальпується вузол, в центрі бляшки виразно виділяється атрофічний рубець.

Тільки факти:

Туберкульоз вражає всі органи та тканини організму. Немає такого органу у людини чи тварини, що не уражався б туберкульозом, окрім волосся та нігтів.

Тому в залежності від місця враження мікобактерії можуть виділятися у зовнішнє середовище від хворого на туберкульоз з мокротою (при туберкульозі органів дихання), калом (при туберкульозі шлунково-кишкового тракту), сечею чи спермою (при туберкульозі сечостатевої системи), з молоком при кормлінні дітей та тварин (при туберкульозі молочної залози), з менструальними виділеннями (при туберкульозному враженні жіночих статевих органів), зі сльозами (при туберкульозі очей), з виразок, свищів (при туберкульозі шкіри), лімфатичних вузлів чи костей зі свищами тощо.

Хворі на туберкульоз тварини виділяють мікобактерії з мокротами, слиною, фекаліями, сечею, заражаючи при цьому пасовища. Нерідко заразитися можна при споживанні зараженого молока та м'яса.

Мікобактерія туберкульозу є стійкою до впливу концентрованих кислот, лугів, спиртів, зберігає життєдіяльність в температурному режимі від -270°C до $+150^{\circ}\text{C}$.

Мікобактерії у річковій воді живуть до 5 місяців, в ґрунті - 1-2 місяці, в фекаліях та на пасовищах - більше одного року, в молокопродуктах (масло, сир, тощо), таких що зберігаються у холоді - до 10 місяців, в пилюці до 3-5 місяців. При температурі -23°C мікобактерії туберкульозу не гинуть 7 років, а сонце їх вбиває лише через 2-6 годин. При нагріванні до температури 85°C мікобактерії гинуть через півгодини.

Якщо врахувати, що туберкульозом хворіють понад 55 видів сільськогосподарських та диких тварин, риби, біля 25 видів птахів, то зрозуміло, що сьогодні ми не маємо реальної уяви про розповсюдженість туберкульозу в Україні.

Окрім хворих людей в Україні нараховується біля 26-27 тисяч сільськогосподарських тварин, хворих на туберкульоз.

Туберкульозне пошкодження хребта.
Великий кутовий кіфоз в розпалі хвороби.

Бородавчатий туберкульоз шкіри.
У хворого, що раніше переніс туберкульоз легень, в місці проникнення мікобактерій в шкіру сформувалась бляшка, покрита шкірками та роговими масами

Тільки факти:

- З 1882 в світі від туберкульозу померло не менше 200 мільйонів осіб;
- Третина населення Землі інфікована паличкою Коха;
- Щорічно у світі помирає від туберкульозу близько 3 мільйонів осіб.

Це найвища смертність від туберкульозу в історії людства.

Загальна кількість хворих туберкульозом у світі досягає 50-60 млн. осіб. Це еквівалентно населенню Франції.

У багатьох частинах світу ця недуга вийшла з-під контролю, тому в серпні 1993 року Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила **що туберкульоз на даний момент є "глобальною надзвичайною ситуацією"**.

Це перша подібна заява в історії ВООЗ.

- В Україні епідемія туберкульозу оголошена з 1995 року.

Прогнози ВООЗ:

- В світі протягом наступного десятиріччя передбачається 90 мільйонів нових випадків захворювання на туберкульоз.
- З людей, що захворіли, 30 мільйонів можуть померти протягом цього ж десятиріччя.
- В період від 1990 року до сучасності смертність від туберкульозу може складати:
 - в Південній Азії – 12,3 млн. осіб;
 - в Західній Азії – 7,15 млн. осіб;
 - в країнах Тихоокеанського узбережжя - 5,94 млн. осіб;
 - в Північній Африці – 2,98 млн. осіб;
 - в країнах Латинської Америки та Карибського басейну – 1,21 млн. осіб;
 - в Західній Європі – 302 тис. осіб,
 - в Південній Європі – 72 тис. осіб;
 - в Японії – 42 тис. осіб.

Наслідки
туберкульозного
спондиліту,
перенесеного в
дитячому віці.
Деформація
хребта та грудної
клітини.
Контрактура
кульшового
суглобу.

Показник захворюваності в місцях позбавлення волі в **140 разів (!)** більший за середній в Україні. Саме у амністованих по хворобі з місць позбавлення волі діагностуються найбільш важкі форми захворювання

Г. Мищенко. Полотно «Сын». Темпера. 1973 г.

Ми **ВСІ** — у небезпеці!
Зупинимо туберкульоз!

